

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

CURES D'INFERMERIA SALUT MENTAL

Coordinació: BELLON , FILIP BERT MARIE PAUL

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	CURES D'INFERMERIA SALUT MENTAL			
Codi	100469			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Infermeria i Grau en Fisioteràpia	4	TRONCAL/BÀSICA	Presencial
	Grau en Infermeria	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRALAB	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	0.6	2.4	3
	Nombre de grups	8	4	1
Coordinació	BELLON , FILIP BERT MARIE PAUL			
Departament/s	INFERMERIA I FISIOTERÀPIA			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà Català Anglès			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BELLON , FILIP BERT MARIE PAUL	filip.bellon@udl.cat	5,75	
LOZANO MARIN, MARIA AMOR		7,25	
SALAZAR DEGRACIA, NURIA	nuria.salazar@udl.cat	4,4	

Informació complementària de l'assignatura

És una assignatura de caràcter obligatori necessària per al treball de les cures integrals i interrelacionada amb la resta de les assignatures. Amb aquest programa es pretén mostrar la importància de la matèria de Salut Mental dins el currículum Infermera. Introduir al futur professional en aquest àmbit, perquè l'estudiant aconseguixi una formació idònia, tant teòrica com pràctica. L'enfocament de la disciplina, es planteja des de la interrelació entre la Psicopatologia i les Cures d'Infermeria, de manera que l'alumne a través d'ella, desenvolupi els coneixements necessaris per a entendre la salut mental i el procés d'emmalaltir de les persones, que els incorpori a la seva pràctica professional en els nivells de l'assistència primària, secundària i terciària, incloïen de aquesta manera aquestes malalties dintre del marc de la salut integral i reduir del mateixa manera el estigma que actualment encara existeix . En definitiva crear una sensibilitat cap aquest tipus de pacients i les seves famílies.

RECOMANACIONS:

Aquesta assignatura requereix d'un treball continuat durant tot el semestre amb la fi d'aconseguir els objectius de la mateixa.

Es recomana la visita freqüent a l'espai del Campus Virtual associat a l'assignatura on s'anunciarà tota la informació de la mateixa.

El sistema de comunicació de l'assignatura entre docents i estudiants serà el correu de la UdL. Cal consultar-diàriament.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Objectius:

- Analitzar la situació de la disciplina a la llum de les aportacions històriques i teòriques més rellevants.
- Analitzar el rol i aportacions específiques d'infermeria dins de l'equip de treball multidisciplinar.
- Analitzar les diferències transculturals en la consideració de la salut i malaltia mental.
- Conèixer els dispositius i prestacions sanitàries i socials de l'atenció a la salut mental. I les estructures del circuit terapèutic en la salut mental.
- Coneixements sobre la relació professional i terapèutica, l'entrevista amb el pacient psiquiàtric i sistemes de diagnòstics d'infermeria psiquiàtrica.
- Conèixer e incorporar reflexions i compromisos bàsics sobre les qüestions ètiques i legals en psiquiatria en les funcions, actuacions e intervencions de la infermeria psiquiàtrica.
- Desenvolupar habilitats bàsiques per a la identificació i jerarquització del problemes de salut mental, psiquiàtrics i relacions més comuns, pel mitja de recollida d'informació i valoració.
- Conèixer els problemes de salut mental i psiquiàtrics més rellevants en les diferents etapes del cicle vital, proporcionant cuidatges integrals i d'eficàcia en l'àmbit de la infermeria, en qualsevol nivell d'atenció.
- Adquirir coneixements bàsiques referents a les urgències psiquiàtriques i les formes d'actuar en les mateixes mesures a adoptar.
- Adquirir i elaborar els coneixements i estratègies referents als cuidatges dels problemes de salut mental i psiquiàtrica que es produeixen en l'individu.
- Revisar les teràpies més utilitzades en l'atenció als problemes mentals.
- Iniciar-se en l'abordatge eficaç dels problemes de salut mental i psiquiàtrics.
- Conèixer les principals modalitats terapèutiques i d'intervencions existents en infermeria.
- Ajudar al pacient i família en el desenvolupament d'activitats de foment, protecció i educació en salut mental.
- Posseir les aptituds i desenvolupar les actituds necessàries, per desenvolupar cures d'infermeria que li permetin realitzar intervencions satisfactòries amb el pacient, família i comunitat.
- Desenvolupar aptituds, actituds desestigmatitzant respecte a l'aprenentatge dels processos de salut/malaltia/atenció professional cap a les persones amb trastorns mentals o problemes de salut mental.

SESSIONS GRUPALS

OBJECTIU

- Complementar l'aprenentatge de les actituds i de les habilitats en els procediments específics necessaris per al cuidatge del pacient amb problemes de salut mental i psiquiàtrics.
- Experimentar els diferents procediments d'infermeria que es poden fer en els cuidatges dels pacients amb trastorns mentals i psiquiàtrics.
- Identificar les necessitats i problemes del possible pacient i família amb malaltia mental i psiquiàtrica, tant físic com mental.
- Identificar i diferenciar les característiques específiques dels diferents trastorns mentals i psiquiàtrics.
- Aplicar un pla de cuidatges d'infermeria als pacients psiquiàtrics.
- Aprendre ha aplicar normes de confidencialitat.
- Aprendre a controlar els seus propis pors i ansietats davant un pacient amb una malaltia mental i/o psiquiàtrica.
- Canviar quan es pugui, la seva actitud i la seva representació mental del malalt psiquiàtric.

Competències

Bàsiques:

CB2. Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes

dins la seva àrea d'estudi.

CB3 Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Específiques:

CE34. Tenir una actitud cooperativa amb els diferents membres de l'equip.

CE48. Conèixer el Sistema Sanitari Espanyol.

CE52. Prestar cures, garantint el dret a la dignitat, privacitat, intimitat, confidencialitat i capacitat de decisió de el pacient i família.

CE54. Conèixer els problemes de salut mental més rellevants en les diferents etapes de l'cicle vital, proporcionant cures integrals i eficaces, en l'àmbit de la infermeria.

Transversals:

CT3. Adquirir capacitat en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Generals (*Llibre Blanc de la Titulació del Grau d' Infermeria, ANECA*)

CG1. Capacitat per adaptar-se a les noves situacions

CG2. Habilitats de gestionar la informació

Resultats d'aprenentatge:

- Exposar de manera fonamentada, a través dels recursos avaluatius establerts, els problemes de salut mental més rellevants en les diferents etapes de el cicle vital, així com la influència dels factors que actuen en aquests processos.

- Seleccionar, justificar i executar, a partir de situacions problemes prèviament planificades, les intervencions professionals que millor responguin a les necessitats de la persona en l'àrea de la salut mental (PAE), garantint el dret a la dignitat, confidencialitat i capacitat de decisió .

- Jutjar críticament, els recursos socio-sanitaris i tecnològics orientats a les necessitats de les persones amb problemes de salut mental.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Unitat temàtica I: Introducció als conceptes de salut mental i malaltia mental.

Tema 1.-Evolució històrica de la malaltia mental. Aportacions teòriques dels conceptes psiquiàtrics i de salut mental.

Tema 2.- Serveis de Salut Mental i Psiquiàtrics. Situació actual: xarxa assistencial. Equip multidisciplinari. Classificació de les malalties psiquiàtriques i de salut mental.

Tema 3.- Aspectes ètics i legals en psiquiatria i salut mental. Característiques de l'estigma en salut mental.

Tema 4.- Perspectiva històrica dels cuidatges d'infermeria en salut mental i psiquiatria. Rol terapèutic d'infermeria.

Tema 5.- Examen de l'estat mental. Principals instruments de valoració: observacions, entrevistes. Tècniques de comunicació verbal i no verbal.

Unitat temàtica II: Modalitats de tractaments en psiquiatria i salut mental. Cuidatges d'infermeria.

Tema 6.- Estratègies d'intervenció en els cuidatges d'infermeria.

Tema 7.-Tractaments psicofarmacològics: Drogues utilitzades habitualment. Indicacions. Contraindicacions. Efectes esperats. Efectes col·laterals i secundaris. Intoxicació. Monitorització i compliment. Valoració, planificació de cuidatges e intervencions d'infermeria.

Tema 8.- Teràpia i tècnica de contenció. Contenció mecànica, Mecanismes d'acció. Indicació i accions d'infermeria.

Tema 9.- Teràpia electroconvulsiva (TEC). Mecanismes d'acció. Indicacions. Preparació i accions d'infermeria.

Tema 10.- Psicoteràpia .Diferents tipus de teràpies: conductual, dinàmica, cognitiva i sistèmica. Definició, característiques, classificacions, indicacions.

Unitat temàtica III: Problemes de Salut Mental al llarg del cicle vital

Tema 11.- Etiologia i factors patògens de la psiquiatria i la malaltia mental.

Tema 12.- Trastorns de la conducta instintiva: Alteracions d'ingesta (anorèxia i bulímia). Cicle vigília-són . Valoració, planificació de cuidatges e intervencions.

Unitat temàtica IV: Problemes de salut mental y psiquiàtrics.

Tema 13.- Trastorns Infanto-juvenils

Tema 14.- Trastorns per ansietat: Ansietat, estrès. Valoració, planificació de cuidatges e intervencions.

Tema 15.- Trastorns del comportament: agressivitat, agitació, violència, addiccions, es (drogoaddiccions, alcoholisme...

Tema 16.- Trastorns neuròtics. Classificació i forma clínica. Valoració, planificació de cuidatges e intervencions.

Tema 17.- Trastorns de personalitat i del comportament. Classificació i forma clínica. Valoració, planificació de cuidatges e intervencions.

Tema 18.- Trastorns del pensament: Trastorns esquizofrènics. Concepte i generalitats. Formes clíniques. Alteracions de les diferents funcions psíquiques. Valoració, planificació de cuidatges e intervencions.

Tema 19.- Trastorns de l'estat d'ànim: trastorns bipolars. Depressió. Suïcidi. Concepte i generalitats. Forma clínica. Alteracions de les diferents funcions psíquiques. Valoració, planificació de cuidatges e intervencions.

Tema 20.- Patologia Dual. Concepte i generalitats. Alteracions de les diferents funcions psíquiques. Valoració, planificació de cuidatges e intervencions.

SESSIONS GRUPALS

- Recursos assistencials
- Tècniques de valoració i registres: observació, entrevista psiquiàtrica i registres d'infermeria psiquiàtrica.
- Addiccions: Tabaquisme, alcoholisme, addiccions de substància, altres addiccions.
- Estudi de casos de Patologies: Trastorns de la conducta alimentària, Ansietat, Trastorn del pensament
- Transtorns Infanto-Juvenils
- Tècniques terapèutiques: relagació, teràpia electró-convulsiva, subjecció mecànica.

Eixos metodològics de l'assignatura

Eixos metodològics de l'assignatura

La docència estarà centrada en l'auto-aprenentatge, i utilitzarà diferents estratègies docents per a afavorir que tots els estudiants es beneficiïn atenent les seves capacitats.

Classes magistrals: En l'exposició dels continguts teòrics en gran grup, la metodologia serà interactiva deductiva: La lliçó magistral amb suports clàssics i audiovisuals, facilitant al màxim la participació de l'alumne i fomentant la reflexió i discussió final. També s'introduirà la metodologia docent "Flipped learning" en la unitat temàtica IV (Problemes de Salut Mental i psiquiàtrics). Un model pedagògic que transfereix el treball de determinats processos d'aprenentatge fora de l'aula i utilitzarà el temps de les classes magistrals, juntament amb l'experiència del docent, per a facilitar i potenciar altres processos d'adquisició i pràctica de coneixements dins de l'aula. Això facilitarà als estudiants la seva participació en les classes a través de preguntes, discussions i activitats que fomentin l'exploració, l'articulació i aplicació d'idees.

Seminaris i treballs en grup: En l'exposició teoricopràctica en grups mitjans (4 grups) la metodologia serà interactiva deductiva i col·laborativa, on es treballaran activitats relacionats amb els temes i mòduls impartits en les classes magistrals, pràctiques, de manera individual i en grup. S'utilitzarà material audiovisual, estudi de casos, cerca d'informació dels temes aplanillados.

Treball en grup i exposició oral: Consisteix en la realització d'un vídeo que sensibilitzi sobre la salut mental i que pugui tenir un impacte de difusió en les xarxes socials. Els alumnes prepararan un vídeo de màxim 60 segons sobre salut mental tenint en compte la premissa que tots podem passar per un procés de salut mental i que les persones que veuran el vídeo poden tenir o no algun sofriment psíquic. Amb aquesta iniciativa la FIF participa en un projecte conjunt amb altres facultats catalanes per a la sensibilització de la salut mental en la població. Els millors vídeos (després d'autorització dels autors) es publicaran en el compte @docentsinfsalutmental. Ademas d'un treball sobre una organització que promou la salut mental en la societat.

Sistema d'avaluació

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura pot ser continuada o única, i comprèn tres grans parts: la teoria, seguiment de seminaris i l'aplicació dels coneixements en treballs:

Avaluació contínua

Es tracta d'una avaluació contínua i acumulativa durant el període docent de l'assignatura.

Per a aprovar l'assignatura, és necessari superar cadascun dels apartats següents per separat:

1. Realització d'un examen (40%) de les matèries dels programes, de teòric i seminaris format presencial. L'examen podrà incloure preguntes obertes, de respostes múltiples, o casos. S'aprovarà l'examen amb una nota de 5 sobre 10.
2. Presentació per escrit dels documents teoricopràctics programats en grup o individual dins dels seminaris (30%). Del quals seran la de resolució de casos i elaboració d'informes.
3. Participació a l'aula i seminaris, tutories virtuals, participació en les videoconferències (si correspon), i contacte per missatges / fòrums al campus virtual amb el professor per a dubtes (10%)
4. Elaboració i presentació de treballs en grup (20%)

L'alumne haurà de presentar-se en el 80% dels seminaris programats. Les faltes que superin el 20% per motius justificats, es compensaran amb un treball específic.

Avaluació única

L'avaluació es pacta mitjançant un contracte acadèmic amb el professor. L'avaluació única d'aquells estudiants que opten amb aquesta situació realitzaran les activitats amb sessions tutorials de manera semipresencial on es valorarà el seu procés d'aprenentatge. L'avaluació serà sumatòria. Totes les parts, que s'indiquen, hauran de ser aprovades amb un 5. L'assistència a les sessions tutories serà obligatòria.

Per a superar l'avaluació única, l'alumne haurà de superar:

1. Realització d'un examen (40%) de les matèries dels programes teòrics i seminaris. L'examen podrà incloure preguntes obertes, de respostes múltiples, o casos.
2. Presentació dels exercicis sol·licitats pel professor del treball autònom a través del campus virtual (30%)
3. Assistència i participació a una tutoria pactada en format virtual responsable (10%)
4. Elaboració de treballs en grup / individual (20%)

Quadre resum de l'Avaluació

Actividad	Valor Evaluativo
Realització d'un examen de les matèries dels programes teòrics i seminaris	40%
Presentació dels exercicis del treball autònom	30%
Elaboració de treballs en grup / individual	20%
Evaluación continua: Participació a l'aula i seminaris Evaluación única: Assistència i participació a una tutoria	10%
Altres requisits d'avaluació Assistència del 80% a les sessions grupals	

L'avaluació serà sumatòria. Totes les parts, que s'indiquen, tindran que ser aprovades amb un 5.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografía básica

- American Psychiatric Association - APA. (2014). Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales DSM-5 (5a. ed.)
- Harter: Varcarolis Manual de Planes de Cuidados en Enfermería Psiquiátrica.. 6 ed. Ed. Elsevier España; 2019.
- Fornés Vives J. Enfermería de Salud Mental y Psiquiátrica. Valoración y cuidados. Madrid: Ed. Médica Panamericana; 2012.
- Rebraca L. Enfermería psiquiátrica y salud mental: conceptos básicos. 6ª ed. Madrid: McGraw-Hill; 2007.
- Galiana, J.L. Enfermería Psiquiátrica. Ed. S.A Elsevier España ; 2015
- Montes, J.R. Ética y salud mental. Ed. Herder; 2018

- Mardomingo, M.J. Tratado de psiquiatría del niño y adolescente. Ed. Díaz de Santos; 2015.
- Pacheco Borrella, Germán. La construcción social enfermo mental: su repercusión en el individuo, familia y en los cuidados de salud. Ed: Académica Española, 2013

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Stuart GW, Laraia MT. Enfermería psiquiátrica. Principios y práctica. 8ª ed. Madrid: Elsevier; 2006.
- Sánchez, M. Enfermería Psiquiátrica y salud mental. Lleida: Publicacions Universitat de Lledia. Colecció Eines 13; 1995
- Vallejo Ruiloba J. Introducción a la psicopatología y la psiquiatría. 8ª ed. Barcelona: Masson; 2015.
- Videbeck, Sheila L. Enfermería psiquiátrica. 5º Ed. Ed: Lippincott Williams & Wilking, 2012
- W. Black, Donald y Andreasen, Nancy C. Introducción a la psiquiatría. 5ªEd. Ed. Médica Panamericana. Buenos Aires, 2012
- Lobo Satué, A. Manual de psiquiatría general. Ed. Médica Panamericana, Buenos Aires, 2013
- Batalla, Montse y Xevidom. Manicomio.Una historia real. Ed. Cúpula. Barcelona; 2019
- Ruiz, Ricard y Borés Alfredo. Las voces y el laberinto.Ed. Plaza y Janes. Barcelona; 2005
- Nate Powell. Tragame entera. Ed. Cúpula. Barcelona; 2009
- Bosch Meritxell. Yo gorda. Ed. Cúpula. Barcelona; 2017

Web:

http://www.nureinvestigacion.es/enlaces_nure.cfm?ID_MENU=256 (Revista Científica de Enfermería)

<http://www.index-f.com/presencia/revista.php> (Revista de Enfermería de Salud Mental)

<http://www.ub.es/aentde/welcome.htm> (AENTDE Asociación Española de Nomenclatura, Taxonomía y Diagnósticos de Enfermería)

www.psiquiatria.com

<http://www.terra.es/personal2/enfesm/enlaces.htm>

<http://modulo6psiquiatria.blogspot.com/2008/09/estudios-de-casos-clnicos-psiquitricos.html>